

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

**Lämpimästi tervetuloa Lukioskoulutuksen
oppimisen tuen ja erityisopetuksen
uudistamisen tukiwebinaariin!**

**Varmt välkomna till stödwebbinariet för
reformen av stöd för lärande och
specialundervisningen inom
gymnasieutbildningen!**

Opetushallitus
Utbildningsstyrelsen
27.3.2025

Ohjelma - program

- Tervetulosanat ja tilaisuuden kulun esittely
- Mikä on muuttunut lausuntokierroksen ja seurantaryhmän kommenttien jälkeen?
- Paikallisesti päätettävät asiat ja toimenpiteet
- Opetushallituksen toimeenpanon tuki
- Kysymyksiä ja vastauksia
- Opetushallituksesta menossa mukana
 - ✓ Opetusneuvokset, oppimisen tuen ja erityisopetuksen asiantuntijat Jukka Vetoniemi ja Riia Palmqvist
 - ✓ Undervisningsrådet Jolin Slotte
 - ✓ Opetusneuvos, yksikön päällikkö Petri Lehikoinen
- Välkomstord och presentation av programmet
- Vilka ändringar har gjorts utifrån respondens och diskussionen i uppföljningsgruppen?
- Frågor och åtgärder som avgörs lokalt
- Utbildningsstyrelsens stöd för implementeringen
- Frågor och svar
- Utbildningsstyrelsens representanter på plats:
 - ✓ Undervisningsråden Jukka Vetoniemi och Riia Palmqvist (stöd för lärande och specialundervisning)
 - ✓ Undervisningsrådet Jolin Slotte
 - ✓ Undervisningsrådet, enhetschefen Petri Lehikoinen

- ✓ Esitysten aikana kommentit pyydetään viestikenttään
- ✓ Esitysten jälkeen aikaa puheenvuoropyynnöille, keskustelulle, kysymyksille, vastauksille ja yhteiselle ideoinnille
- ✓ Esitykset pääosin kaksikielisillä dioilla suomeksi, keskustelua ja kysymyksiä myös ruotsiksi
- ✓ Webinaari tallennetaan ja tallenne on katsottavissa kahden viikon ajan. Videolinkki ja esitysmateriaalit ovat tilaisuuden jälkeen saatavilla www.oph.fi:stä tukiwebinaarin tapahtumasivulta sekä oppimisen tuen ja erityisopetuksen sivuilta
- ✓ Kommentera gärna i chatten under presentationerna
- ✓ Vi reserverar tid till kommentarer, diskussion, frågor, svar och idéer
- ✓ Presentationen går främst på finska, men texterna på presentationerna är i huvudsak på finska och svenska. Det går bra att ställa frågor och diskutera på svenska.
- ✓ Webbinariet spelas in och är tillgängligt i två veckor. Länken till inspelning och presentationerna kommer att läggas upp på webbplatsen för det här evenemanget samt webbplatsen för stöd för lärande och specialundervisning.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

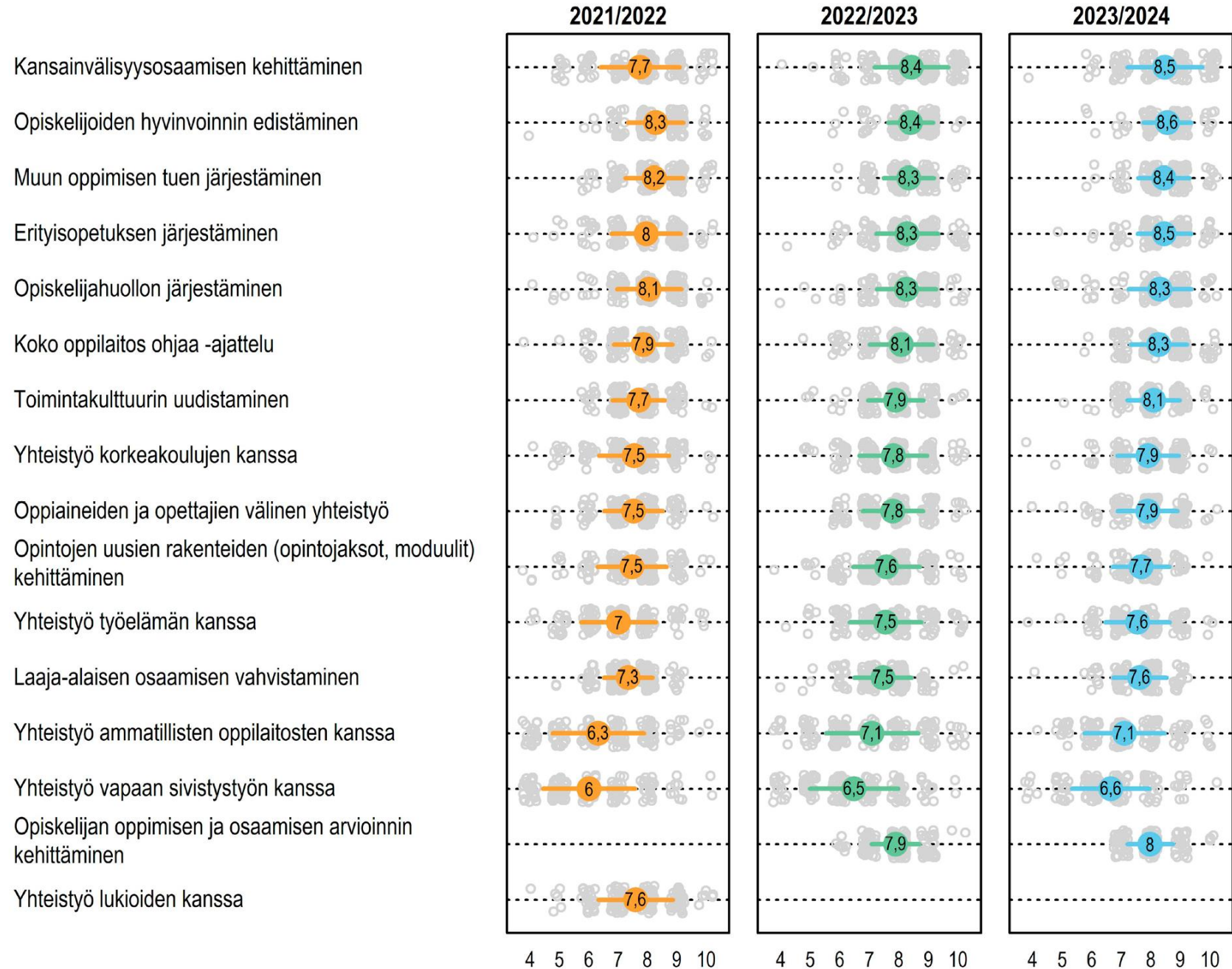
LOPS-perusteiden alaluvun 4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus muutokset (ennen Erityisopetus ja muu oppimisen tuki)

Ändringar i underkapitlet 4.2 Stöd för lärande och specialundervisning (tidigare 4.2 Specialundervisning och övrigt stöd för lärandet)

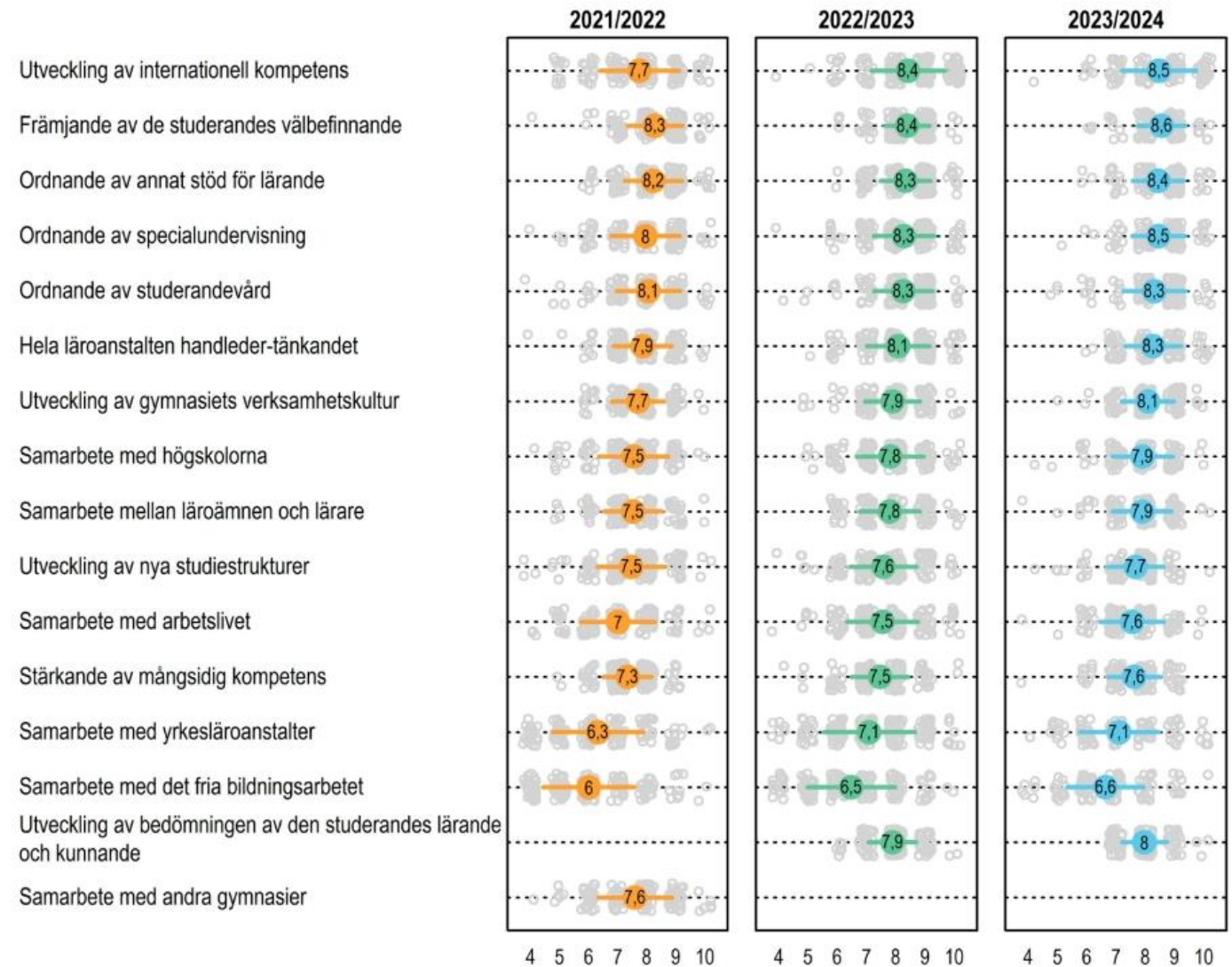
Opetusneuvos, yksikön päällikkö Petri Lehikoinen
Lukiokoulutus, taiteen perusopetus ja vapaa sivistystyö

Karvi Välitodistus: LOPS-uudistuksen eteneminen vuosina 2021–2024

NCU: Mellanbetyg – Hur har GLP 2019- reformen framskridit under de två första läsåren?

FIGUR 1: Gymnasiernas uppskattningar av hur väl de lyckats genomföra reformens olika delområden på skolvitsordsskalan 4–10 i slutet av det första, andra och tredje läsåret n (2022) = 141, n (2023) = 153, n (2024) = 118)²

Opetushallituksen toimivalta

- **Lukiolaki 12 §, Opetussuunnitelma**

- Opetushallitus määrää 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädettyjen opintojen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettuja temaattisia opintoja lukuun ottamatta (*opetussuunnitelman perusteet*). Opetussuunnitelman **perusteet määrätään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuja lukiokoulutuksen oppimääriä varten.**
- Koulutuksen järjestäjän tulee laatia opetussuunnitelma, jossa päätetään opetuksen, opintojen ohjauksen ja **oppimisen tuen** toteuttamisesta, opiskelijoille tarjottavista opintojaksoista ja niihin osallistumisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista sekä opetuksen tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä. Opetussuunnitelma hyväksytään erikseen nuorille ja aikuisille tarkoitettuja lukiokoulutuksen oppimääriä varten sekä erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, **englanninkielistä**, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten. (19.12.2024/801)
- **Lain tarkoitusta avataan lukiolakia koskevan hallituksen esityksen (HE 41/2018) yksityiskohtaisissa perusteluissa lukiolain 12 § osalta seuraavasti:**
*"Koulutuksen järjestäjä laatii **opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti opetussuunnitelman, jossa päätettäisiin** opetuksen, opintojen ohjauksen ja **oppimisen tuen toteuttamisesta**, opiskelijoille tarjottavista opintojaksoista ja niihin osallistumisen edellytyksenä olevista opintosuorituksista sekä opetuksen tarkemmista tavoitteista ja sisällöistä."*

Utbildningsstyrelsens befogenheter

Gymnasielag 12 §, Läroplan

- Utbildningsstyrelsen bestämmer om målen och det centrala innehållet i de studier som det föreskrivs om i den statsrådsförordning som avses i 11 § 4 mom., med undantag för de tematiska studier som avses i 11 § 2 mom. (*grunder för läroplanen*). Grunderna för läroplanen fastställs **separat för lärokurserna för gymnasieutbildning för unga och för vuxna**.
- Utbildningsanordnaren ska utarbeta en läroplan som bestämmer om genomförandet av undervisningen, handledningen av studierna och **stödet för lärandet**, studieperioderna som erbjuds de studerande och studieprestationerna som förutsätts för att delta i dem samt om noggrannare mål för och innehåll i undervisningen. Läroplanen godkänns separat för lärokurserna för gymnasieutbildning för unga och för vuxna samt separat för undervisning som ges på finska, svenska, **engelska** och samiska och vid behov på andra språk. (19.12.2024/801)
- **RP 41/2018**
Utbildningsanordnaren ska i enlighet med grunderna för läroplanerna utarbeta en läroplan som bestämmer om genomförandet av undervisningen, handledningen av studierna och **stödet till lärandet**, studieavsnitten som erbjuds de studerande och studieprestationerna som förutsätts för att delta i dem samt om noggrannare mål för och innehåll i undervisningen.

Lukiokoulutuksen oppimisen tuen ja erityisopetuksen uudistus

Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä ja lukioita uudistuksen toimeenpanossa:
webinaarit 27.3., 24.4, 4.9. ja 11.11., OTF 14.–15.4. LUKE-seminaari 9.5., XV valtakunnalliset lukiopäivät 30.–31.10.

LOPS-perusteiden kirjoitustyö OPH:ssa sekä oppimisen tuen ja erityisopetuksen seurantaryhmän työskentely 13.9.2024–28.2.2025

2024

LOPS-perusteiden seurantaryhmä aloittaa 13.9. Alaluvun 4.2 kirjoitustyö alkaa OPH:ssa.

Hallituksen esitys eduskunnan käsittelyssä loka-joulukuussa

LOPS-peruste-luonnos lausunto-kierrokselle 16.12.–22.1.

Alaluvun 4.2 viimeistely tammi-helmikuussa

OPH:n johtokunnan kuuleminen 20.3.

LOPS-perusteiden päivitys-määräys ja vienti ePerusteisiin 20.3.

Paikalliset LOPS-päivitykset maaliskäkuussa

Päivitetyt LOPS:t käyttöön 1.8.2025

2025

Alaluvun 4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus päivitys – Yhdessä tehden

- **Valmistelun tukena pääjohtaja Minna Kelhän asettama seurantaryhmä**
 - ✓ 7 työkokousta ajalla 13.9.2024–25.2.2025
 - ✓ Puheenjohtajana opetusneuvos, yksikön päällikkö Petri Lehikoinen, Opetushallitus
 - ✓ Sihteerinä opetusneuvos Kimmo Koskinen, Opetushallitus
 - ✓ Jäsenet:
 - Opetusneuvos Anu Halvari, Opetushallitus
 - Lukion erityisopettaja Tuire Honkimäki, Helsingin Suomalainen Yhteiskoulu
 - Sosiaalipolitiikan ja osallisuuden asiantuntija Iiris Hynönen, Suomen Lukiolaisten Liitto
 - Professori Markku Jahnukainen, Helsingin yliopisto
 - Lukiokoulutuksen tulosaluejohtaja, rehtori Samuli Laitinen, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
 - Opetusneuvos Riia Palmqvist, Opetushallitus
 - Opetusneuvos Jolin Slotte, Opetushallitus
 - Opiskelijoiden hyvinvointipäällikkö Riina Ståhlberg, Helsingin kaupunki
 - Opetusneuvos Kati Taipale, Opetushallitus
 - Opetusneuvos Jukka Vetoniemi, Opetushallitus
- **Lisäksi tärkeänä keskustelukumppanina kentän edustajien kanssa Lukioden kehittämisverkoston erityisopettajaverkosto (LUKE-LEO –verkosto)**
- **Saimme lausuntopalveluun 83 + kirjaamoon 6 = 89 lausuntoa**
- **Juristi Heidi Ruonala tarkisti tekstit 21.2.2025**

Alaluvun 4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus dispositio päivitettyissä LOPS-perusteissa

4.2 Oppimisen tuki ja erityisopetus

➤ 4.2.1 Oppimisen tuki

- ✓ Pääpaino tässä
- ✓ Aineenopettajan antama tukiopetus
- ✓ Erityisopettajan antama opetus, ohjaus ja tuki, joista ei tehdä hallintopäätöstä

➤ 4.2.2 Erityisopetus

- ✓ Jos oppimisen tuki ei riitä ja todennettuja oppimisvaikeuksia, päätetään erityisopetuksesta
- ✓ Kuitenkin edelleen rinnalla mielekästä järjestää muutakin tukea, esim. tukiopetusta

➤ 4.2.3 Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut

- ✓ Opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin

➤ 4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

**Mikä muuttui LOPS-perusteiden
alaluvussa 4.2 lausuntokierroksen ja
seurantaryhmän ehdotusten jälkeen?**

**Vilka ändringar har gjorts utifrån
responsen och diskussionen i
uppföljningsgruppen?**

4.2.1 Oppimisen tuki - 4.2.1 Stöd för lärande

Oppimisen tuki merkitsee opiskelijan yksilöllisiin tuen tarpeisiin vastaamista sekä yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä tukiratkaisuja. Oppimisen tukea järjestetään opiskelijoille monipuolisesti, joustavasti ja vaihtoehtoisia menetelmiä hyödyntäen. Oppimisen tukea voidaan toteuttaa opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti sekä yksilö- että ryhmämuotoisesti.

Oppimisen tuen pääpaino on helposti saavutettavassa tuessa, jota annetaan opiskelijalle heti tuen tarpeiden ilmetessä ja jolla voidaan ennaltaehkäistä vaikeuksien **kasautumista**. Oppimisen tuki on tarkoitettu aineenopetuksen tueksi niille opiskelijoille, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. **Tukitoimia ovat aineenopettajan antama tukiopetus, aineenopettajan ja erityisopettajan antama opetus sekä erityisopettajan, opinto-ohjaajan ja muun henkilöstön antama tuki ja ohjaus.**

Tukitoimia **on annettava pyrittävä antamaan** riittävästi, oikea-aikaisesti ja siten, että **ne edistävät** opiskelijoiden oppimista, osaamisen osoittamista, jatko-opintoihin siirtymistä ja hyvinvointia.

Stöd för lärande innebär att man svarar på den studerandes individuella behov. Stödet innebär även lösningar som berör gemenskapen och studiemiljön. Stöd för lärande ska ordnas på ett mångsidigt och flexibelt sätt med hjälp av alternativa metoder. Stödet kan genomföras både individuellt och i grupp utgående från de studerandes behov.

När det gäller stöd för lärande ligger fokus på lättillgängligt stöd som den studerande ges så snart behovet av stöd framkommer, för att förhindra att den studerandes svårigheter **anhopar sig**. Stödet för lärande är avsett som stöd för ämnesundervisningen för de studerande som har svårt att klara av sina studier. Stödåtgärderna genomförs i samarbete av undervisningspersonalen. **Stödåtgärderna är stödundervisning som ges av ämnesläraren, undervisning som ges av ämnesläraren och en speciallärare samt stöd och handledning som ges av speciallärare, studiehandledare och övrig personal.**

Stödåtgärderna ska vara tillräckliga och ges i rätt tid samt **främja** de studerandes lärande, visande av kunnskap, övergång till fortsatta studier och välbefinnande.

Aineenopettajan tulee ottaa huomioon opiskelijan tuen tarpeet oppituntien suunnittelussa ja opetusjärjestyssä toteutuksessa, esimerkiksi valitsemalla monipuolisia opetusmenetelmiä ja eriyttämällä opetusta.

Opiskelijalla on oikeus saada tukiopetusta eli aineenopettajien antamaa opetusta ja ohjausta opiskelijan oppimiseen liittyviin tuen tarpeisiin vastaamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa opiskelijalle, joka on jäänyt tilapäisesti jälkeen opinnoissaan tai joka tarvitsee muusta syystä tukea tai ohjausta lukio-opintojen suorittamiseksi. Tukiopetusta voidaan antaa myös opiskelutaitojen, kuten kielellisten, matemaattisten tai tietoteknisten valmiuksien, vahvistamiseksi taikka opiskelutekniikkaan liittyvien taitojen tukemiseksi. Tukiopetukseen voi sisältyä kielitaidon vahvistamista silloin, kun opiskelijalla on puutteellinen osaaminen opetuskielen sanastossa tai kielen käytön tavoissa. Kielitaidon vahvistamisen tulee aina liittyä suoritettaviin opintoihin eikä tukiopetusta saisi käyttää peruskielitaidon opettamiseen.

Osana oppimisen tukea tarjotaan erityisopettajan antamaa opetusta, tukea ja ohjausta. Tällaisesta erityisopettajan antamasta oppimisen tuesta ei tehdä lukiolain (714/2018) 28 b §:n mukaista erityisopetuksen hallintopäätöstä.

Ämnesläraren ska beakta den studerandes behov av stöd vid planeringen och genomförandet av lektionerna, till exempel genom att välja mångsidiga undervisningsmetoder och differentiera undervisningen.

Den studerande har rätt att få stödundervisning, det vill säga undervisning och handledning av ämnesläraren, för att svara på behovet av stöd för lärande. Stödundervisning kan ges en studerande som tillfälligt har hamnat efter i sina studier eller av någon annan orsak behöver stöd eller handledning för att genomföra gymnasiestudierna. Stödundervisning kan också ges för att stärka den studerandes studiefärdigheter, till exempel språkliga, matematiska eller datatekniska färdigheter, eller för att stödja den studerandes färdigheter när det gäller studieteknik. Stödundervisning kan ges för att stärka den studerandes språkkunskaper vid bristande kunskaper i undervisningsspråket i fråga om ordförråd eller språkbruk. Stödundervisning för att stärka den studerandes språkkunskaper ska alltid ha en koppling till studierna som genomförs och stödundervisningen får inte användas för undervisning i grundläggande språkkunskaper.

I stödet för lärande ingår även undervisning, stöd och handledning som ges av en speciallärare. När undervisning, stöd och handledning ges av en speciallärare som en del av stödet för lärande fattas inget förvaltningsbeslut om specialundervisning i enlighet med 28 b § i gymnasielagen (714/2018).

Erityisopettajan antama tuki voi olla esimerkiksi keskustelua opiskelijan tuen tarpeista ja opiskelua tukevista keinoista tai lukemisen ja kirjoittamisen vaikeuksien testaamista. Lisäksi erityisopettaja voi yhdessä opiskelijan kanssa etsiä tälle sopivia opiskelustrategioita sekä antaa tukea ja ohjausta opiskelutaitojen kehittämiseen, kokonaisuuksien jäsentämiseen, tehtävien aikatauluttamiseen ja valmiiksi saamiseen sekä itsenäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun.

Erityisopettaja voi tukea opiskelijaa konsultoimalla muita opettajia ottamaan huomioon opiskelijoiden tuen tarpeita. Tällainen lyhytkestoinen erityisopettajan tuki on useimmiten riittävää niille opiskelijoille, joilla on esimerkiksi kapea-alaisia oppimisen vaikeuksia, kuten tai lukemisen ja kirjoittamisen tai matemaattisen hahmottamisen vaikeuksia.

Det stöd som ges av en speciallärare kan till exempel vara samtal om den studerandes behov av stöd och metoder som stöder studierna eller testning av svårigheter att läsa och skriva. Specialläraren kan även hjälpa den studerande hitta lämpliga studiestrategier och ge den studerande stöd och handledning för utvecklingen av studiefärdigheter, struktureringen av helheter, schemaläggning och färdigställande av uppgifter samt självständiga och målinriktade studier.

Specialläraren kan stödja den studerande genom att hjälpa andra lärare ta hänsyn till den studerandes stödbehov genom konsultation. Denna typ av kortvarigt stöd som ges av en speciallärare är i de flesta fall tillräckligt för studerande som exempelvis har specifika inlärningssvårigheter, svårigheter att läsa och skriva eller svårigheter när det gäller matematisk gestaltning.

Erityisopettajan antama oppimisen tuki voi olla myös ylioppilastutkinnon erityisjärjestelyjen tarpeen arviointia sekä lukioaikaisten oppimisen ja osaamisen osoittamisen tapojen ja erityisjärjestelyjen suunnittelua yhteistyössä aineenopettajien kanssa. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa erityisopettaja ohjaa tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Lukiolain 28 §:n mukaan opiskelijan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös muut tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n ja oppivelvollisuuslain (1214/2020) 23 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin.

Det stöd för lärande som ges av en speciallärare kan också utgöras av bedömning av behovet av specialarrangemang i studentexamen samt planering i samarbete med ämneslärarna av sätten och specialarrangemangen för att visa lärande och kunnande under gymnasiestudierna. Den studerande ska ha möjlighet att pröva på specialarrangemangen under gymnasiestudierna för att man ska kunna bedöma behovet av arrangemangen och hur de fungerar. Specialläraren handleder vid behov den studerande att skaffa nödvändiga utlåtanden och begära specialarrangemang för studentexamensproven.

Enligt 28 § i gymnasielagen ska den studerandes behov av stöd bedömas när studierna inleds och regelbundet under studiernas gång. Lärarna bedömer behovet av stöd tillsammans med den studerande och vid behov tillsammans med vårdnadshavaren. Med den studerandes samtycke kan även andra sådana sakkunniga som behövs för att ordna stödet delta i bedömningen. Konstaterandet av behovet av stöd kan enligt 40 § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998, ändrad genom lag 1288/2013) och 23 § i läropliktslagen (1214/2020) även grunda sig på information som är nödvändig med tanke på ordnandet av utbildningen eller på lärarnas eller den övriga personalens observationer.

Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja tai haastatteluja.

Opiskelijaa on hyvä rohkaista myös itse kertomaan aineenopettajille, erityisopettajille tai opinto-ohjaajille sellaisista oppimisen vaikeuksistaan, jotka eivät välttämättä tule muutoin esille.

Opiskelija voi hakeutua itsenäisesti tai hänet voidaan ohjata tukitoimien pariin. Opiskelijalla ei kuitenkaan ole velvollisuutta ottaa vastaan oppimisen tukea. Lukiokoulutuksen suorittaminen perustuu opiskelijan aktiivisuuteen ja oma-aloitteisuuteen opintojen edistämisessä. Oppimisen tukea ei ole suunnattu tilanteisiin, jossa opiskelija omavalintaisten tai luvattomien poissaolojen vuoksi jää jälkeen opinnoissaan. Tällöinkin tärkeää on ottaa huomioon oppimisen tuen tarpeen arvioinnissa opiskelijan elämäntilanne kokonaisuudessaan.

Därtill kan behovet av stöd bedömas på andra sätt, till exempel med hjälp av kartläggningar eller intervjuer i början av studierna. Det är också bra att uppmuntra den studerande att själv berätta för ämnesläraren, specialläraren eller studiehandledaren om sådana inlärningssvårigheter som inte nödvändigtvis i annat fall är uppenbara.

Den studerande kan söka sig till stödåtgärder självständigt eller hänvisas till stödåtgärder. Den studerande har dock ingen skyldighet att ta emot stöd för lärande. Gymnasieutbildningen grundar sig på den studerandes aktivitet och självständiga roll när det gäller att genomföra studierna. Stöd för lärande är inte avsett för studerande som på grund av frivillig eller olovlig frånvaro har hamnat efter i sina studier. Även i detta fall är det viktigt att beakta den studerandes livssituation som helhet vid bedömningen av behovet av stöd för lärande.

Opiskelijaa opettavat aineenopettajat, erityisopettajat ja opinto-ohjaajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet ja niiden mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan pyynnöstä hänen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaansa (lukiolaki 28 § 2 mom.). Tukitoimista vastaava opettaja tai opinto-ohjaaja huolehtii siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Hän voi samalla selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Opiskelijan oppimista ja hyvinvointia tuetaan tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Opiskelija voi saada tarpeen mukaan oppimisen tukea ja ohjausta aineen- ja erityisopettajien ja opinto-ohjaajien lisäksi muulta henkilöstöltä, kuten opiskeluhuollon henkilöstöltä.

Osana oppimisen tukea opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai äidinkielen ja kirjallisuuden, matematiikan, kielten ja muiden eri oppiaineiden opiskeluun.

Ämneslärarna och speciallärarna som undervisar den studerande och studiehandledarna ska planera stödåtgärderna tillsammans med den studerande. Stödåtgärderna kan vid behov och med den studerandes samtycke planeras i samarbete med andra sakkunniga. Stödåtgärderna och eventuella ändringar i dessa antecknas på den studerandes begäran i den studerandes individuella studieplan (gymnasielagen 28 § 2 mom.). Läraren eller studiehandledaren som ansvarar för stödåtgärderna ska se till att den studerande är medveten om att åtgärderna kan antecknas i studieplanen. Hen kan samtidigt ta reda på den studerandes inställning till att stödåtgärderna antecknas i planen. Man ska regelbundet följa upp och utvärdera hur stödåtgärderna genomförs och vilken inverkan de har.

Den studerandes lärande och välbefinnande understöds vid behov genom sektorsövergripande samarbete. Den studerande kan vid behov få stöd och handledning för lärande förutom av ämneslärare och speciallärare samt studiehandledare även av annan personal, såsom studerandevårdspersonal.

Som en del av stödet för lärande kan man även stödja den studerandes lärande genom att erbjuda sådana studier som ingår i gymnasiets lärokurs som främjar lärande och välbefinnande. Dessa studier kan till exempel stödja den studerandes studiefärdigheter och livsfärdigheter eller studierna modersmål och litteratur, matematik språk eller andra i olika läroämnena.

4.2.2 Erityisopetus - 4.2.2 Specialundervisning

Opiskelijalla on oikeus erityisopetukseen, jos edellä kuvattu oppimisen tuki ei ole riittävää opiskelijan tuen tarpeeseen nähden ja hän tarvitsee todennettujen oppimisvaikeuksien tai muun niihin rinnastettavan syyn vuoksi erityisopetusta lukion oppimäärän suorittamiseksi.

Todennetuilla oppimisvaikeuksilla tarkoitetaan sellaisia opiskelijan oppimista vaikeuttavia tekijöitä, jotka on tunnistettu joko perusopetuksen tai lukio-opintojen aikana. Nämä tekijät voivat johtua pitkäkestoisesta oppimisvaikeudesta, neuropsykiatrisesta vaikeudesta tai muusta oppimista haittaavasta vammasta tai sairaudesta. Muulla rinnastettavalla syyllä tarkoitetaan tilanteita, joissa opiskelija tarvitsisi erityispedagogista tukea jonkin muun syyn kuin oppimisvaikeuksien, vamman tai sairauksien takia. Muu syy voi olla esimerkiksi vaikeaan elämäntilanteeseen liittyvä syy, joka vaikeuttaa merkittävästi ja pitkäkestoisesti opiskelua ja oppimista.

Den studerande har rätt till specialundervisning, om det stöd för lärande som beskrivs ovan inte är tillräckligt med hänsyn till den studerandes behov av stöd och hen på grund av konstaterade inlärningssvårigheter eller av någon annan jämförbar orsak behöver specialundervisning för att slutföra gymnasiets lärokurs.

Med konstaterade inlärningssvårigheter avses sådana faktorer som försvårar den studerandes lärande och som har identifierats antingen inom den grundläggande utbildningen eller under gymnasiestudierna. Dessa faktorer kan utgöras av långvariga inlärningssvårigheter, neuropsykiatriska svårigheter eller någon annan funktionsnedsättning eller sjukdom som försvårar lärandet. Med andra jämförbara orsaker avses situationer där den studerande behöver specialpedagogiskt stöd av någon annan orsak än inlärningssvårigheter, funktionsnedsättning eller sjukdom. Andra orsaker kan till exempel vara orsaker som hänför sig till en svår livssituation och som avsevärt försvårar studierna och lärandet på lång sikt.

Mikäli opiskelija on perusopetuksen aikana saanut oppilaskohtaista tai erityistä tukea, hänen saamansa tukitoimet on kirjattu koulutuksen järjestäjän käytettävissä oleviin opiskelijan tukea koskeviin asiakirjoihin. Nämä asiakirjat siirtyvät lukiokoulutuksen järjestäjälle oppivelvollisuuslain 23 §:n ja lukiolain 28 b §:n 2-momentin perusteella: perusopetuksen järjestäjän on toimitettava lukiokoulutuksen järjestäjälle perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea tai erityisopetusta koskeva hallintopäätös päätös erityisestä tuesta tai tukea koskeva päätös. Lukiokoulutuksen järjestäjän on tällöin selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.

Lukion aikana oppimisvaikeudet voidaan todentaa esimerkiksi seulojen ja testien perusteella. Osana arviointia voidaan tarvittaessa haastatella opiskelijaa ja häntä opettavia opettajia, jotta voidaan arvioida opiskelijan oppimisvaikeuksien vaikutukset opiskeluun sekä tarvittavat tukitoimet. Tarvittaessa oppimisvaikeuksien todentaminen tehdään yhteistyössä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten kanssa.

Om den studerande under den grundläggande utbildningen har fått elevspecifikt eller särskilt stöd, har stödåtgärderna antecknats i de dokument som gäller stödet till eleven som utbildningsanordnaren har tillgång till. Dessa dokument överförs till anordnaren av gymnasieutbildning med stöd av 23 § i läropliktslagen och 28 b § i gymnasielagen: anordnaren av grundläggande utbildning ska till anordnaren av gymnasieutbildning lämna ett förvaltningsbeslut om stöd för lärande eller specialundervisning i enlighet med lagen om grundläggande utbildning, som gäller när den grundläggande utbildningen upphör. Anordnaren av gymnasieutbildningen ska utreda och bedöma den studerandes behov av specialundervisning utifrån beslutet som fattats under den grundläggande utbildningen.

I gymnasiet kan den studerandes inlärningsvårigheter konstateras med hjälp till exempel kartläggningar och tester. Som en del av bedömningen kan man vid behov intervjua den studerande och lärare som undervisar den studerande för att bedöma hur inlärningsvårigheterna påverkar studierna och vilka stödåtgärder som behövs. Vid behov konstateras inlärningsvårigheterna i samarbete med personalen inom studerandevårdstjänsterna.

Oppimisen tuen riittävyttä voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijan ensimmäisen lukuvuoden kevätlukukaudella. Jos luvussa 4.2.1 kuvatut oppimisen tuen keinot ~~pelkät lukiolain 28 §:n mukaiset tukikeinot~~ arvioidaan heti lukio-opintojen alussa riittämättömiksi, erityisopetusta voidaan tarjota ja erityisopetuksen päätös tehdä tuen tarpeen perusteella jo lukion alkuvaiheessa. Silloinkin rinnalla voidaan käyttää ~~käytetään~~ muita oppimisen tuen keinoja, kuten tukiopetusta ja eriyttämistä.

Erityisopetusta antaa erityisopettaja, jonka kelpoisuudesta säädetään asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuudesta. Erityisopettaja vastaa erityispedagogisten tukitoimien tarpeen arvioinnista ja opiskeluun sekä osaamisen osoittamiseen liittyvien tukitoimien suunnittelusta. Erona luvussa 4.2.1 esitellyn erityisopettajan antamaan oppimisen tukeen on se, että hallintopäätökseen perustuva erityisopetus kohdentuu syvällisemmin todennettuihin oppimisvaikeuksiin tai muihin niihin rinnastettaviin syihin, eli se on systemaattisempaa ja tarkemmin tavoitteellistettua kuin oppimisen tuki. Tällainen erityisopetus voi olla esimerkiksi oppimisen tukeen nähden perusteellisempaa ~~sopevien~~ opiskelutaitojen ja -strategioiden opettamista, toiminnanohjausta tai tukea ajanhallintaan sekä itsenäiseen opiskelun tavoitteiden asettamiseen ja niiden saavuttamiseen.

Tillräckligheten hos stödet för lärande kan bedömas till exempel på vårterminen den studerandes första läsår i gymnasiet. Om enbart de stödåtgärder för lärande som beskrivs i underkapitel 4.2.1 bedöms vara otillräckliga redan när gymnasiestudierna inleds, kan specialundervisning erbjudas och ett beslut om specialundervisning fattas utgående från behovet av stöd redan i början av gymnasie-studierna. Även i detta fall kan alternativa metoder för stöd för lärande användas parallellt, till exempel stödundervisning och differentiering av undervisningen.

Specialundervisningen ges av en speciallärare om vars behörighet föreskrivs i förordningen om behörighetsvillkoren för personal inom undervisningsväsendet. Specialläraren ansvarar för bedömningen av behovet av särskilda pedagogiska stödåtgärder och för planeringen av stödåtgärder i samband med studierna och visandet av kunnande. Skillnaden jämfört med det stöd för lärande som ges av en speciallärare som beskrivs i underkapitel 4.2.1 är att specialundervisning som baserar sig på ett förvaltningsbeslut riktar sig mer djupgående till konstaterade inlärningssvårigheter eller andra därmed jämförbara orsaker. Specialundervisningen är således mer systematisk och har mer exakta mål än stödet för lärande. Specialundervisning som ges av en speciallärare kan till exempel vara mer ingående undervisning i studiefärdigheter och studiestrategier, stöd för den studerandes aktörskap eller stöd för tidsplanering och stöd för självständiga och målinriktade studier samt för att uppnå målen för studierna.

Pääsääntöisesti olennaista on, että tukitoimia arvioitaessa luvussa 4.2.1 esiteltyä oppimisen tukea on kokeiltu monipuolisesti ja se on todettu riittämättömäksi opiskelijan tuen tarpeiden kannalta.

Erityisopettaja suunnittelee tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Niiden toteutuksessa ovat tarvittaessa mukana myös aineenopettajat ja opinto-ohjaajat. Erityisopetuksessa otetaan huomioon myös opiskelijan tarvitsemat erityisjärjestelyt osaamisen osoittamiseen liittyvissä tilanteissa lukiokoulutuksen aikana sekä ylioppilaskokeissa. Erityisopetus kirjataan opiskelijan pyynnöstä opiskelijan henkilökoh-taiseen opintosuunnitelmaan. Keskustellessaan erityisopetuksen tukitoimista erityisopettaja voi selvittää opiskelijan tahdonilmaisun kirjaamiseen.

Lukioon hyväksyttävillä tulee olla riittävät edellytykset suoriutua lukion oppimäärän opinnoista. Lukiokoulutuksessa ei ole mahdollista poiketa oppimäärän mukaisista tavoitteista. Erityisopetuksessa tehdään tarpeen mukaan yhteistyötä opiskeluhuollon sekä opiskelijan hoito- ja kuntoutusverkoston kanssa. Vammaisten opiskelijoiden tuen tarpeisiin vastaamiseksi tehdään tarvittaessa yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa. Opiskelun poikkeavaa järjestämistä kuvataan luvussa 4.2.3 poikkeavasta järjestämisestä säädetään lukiolain 29 §:ssä.

Det väsentliga vid bedömningen av stödåtgärderna är i regel att det stöd för lärande som beskrivs i underkapitel 4.2.1 har testats på ett mångsidigt sätt och konstaterats vara otillräckligt med tanke på den studerandes behov av stöd.

Specialläraren planerar stödåtgärderna tillsammans med den studerande. I genomförandet av stödåtgärderna deltar vid behov även ämneslärarna och studiehandledarna. I specialundervisningen ska också de specialarrangemang beaktas som den studerande behöver i situationer som gäller visande av kunnandet under gymnasieutbildningen samt i studentexamensproven. Specialundervisningen ska på den studerandes begäran antecknas i den studerandes individuella studieplan. När man diskuterar stödåtgärder i form av specialundervisning kan specialläraren ta reda på den studerandes inställning till att specialundervisningen antecknas i studieplanen.

Den som antas till gymnasiet ska ha tillräckliga förutsättningar att klara av studierna som ingår i gymnasiets lärokurs. Inom gymnasieutbildningen är det inte möjligt att avvika från målen enligt lärokursen. I specialundervisningen ska man efter behov samarbeta med studerandevården och med den studerandes vård- och rehabiliteringsnätverk. För att tillgodose behoven av stöd hos studerande med funktionsnedsättning ska man vid behov samarbeta med välfärdsområdet. Avvikande studiearrangemang beskrivs i underkapitel 4.2.3.

Koulutuksen järjestäjä tekee hallintopäätöksen opiskelijalle annettavasta erityisopetuksesta. Hallintopäätös tehdään erityisopetuksen tarpeen ilmetessä tai opiskelijan tai **alaikäisen opiskelijan** huoltajan tai laillisen edustajan tuen tarvetta koskevan pyynnön tai tahdonilmaisun perusteella. **Päätös voi olla myönteinen tai kielteinen sen mukaan, kuinka koulutuksen järjestäjä arvioi erityisopetuksen antamisen kriteerien täyttyvän.** Opiskelijaa ja **alaikäisen opiskelijan** huoltajaa tai laillista edustajaa tulee kuulla ennen **tässä momentissa tarkoitettua** päätöksen tekemistä. Päätöksenteossa noudatetaan yleisiä päätöksentekoa koskevia säännöksiä, lähinnä hallintolakia (434/2003) ja kunnissa myös kuntalakia (365/1995).

~~Jos oppivelvolliselle on tehty perusopetuslain mukainen perusopetuksen päättyessä voimassa oleva oppimisen tukea ja erityisopetusta koskeva hallintopäätös erityisestä tuesta tai tukea koskeva päätös, lukiokoulutuksen järjestäjän on selvitettävä ja arvioitava opiskelijan erityisopetuksen tarve perusopetuksen aikana tehdyn päätöksen pohjalta.~~

Utbildningsanordnaren fattar ett förvaltningsbeslut om specialundervisning som ges den studerande. Förvaltningsbeslutet ska fattas när behovet av specialundervisning framgår eller utgående från en begäran eller viljeyttring om behovet av stöd från den studerande eller **i minderåriga studerandes fall** den studerandes vårdnadshavare eller lagliga företrädare. **Beslutet kan vara positivt eller negativt, beroende på hur utbildningsanordnaren bedömer att kriterierna för specialundervisning uppfylls.** Den studerande eller **den minderåriga studerandes** vårdnadshavare eller lagliga företrädare ska höras före förvaltningsbeslutet om specialundervisning fattas. Vid beslutsfattandet ska man följa de allmänna bestämmelserna om beslutsfattande, närmast förvaltningslagen (434/2003) och i kommunerna även kommunallagen (365/1995).

~~Om en läropliktig har fått ett beslut om särskilt stöd enligt 17 § eller ett beslut om stöd enligt 20 f § i lagen om grundläggande utbildning (628/1998) som gäller när den grundläggande utbildningen upphör, ska anordnaren av gymnasieutbildning utreda och bedöma den studerandes behov av specialundervisning utgående från det beslut som fattats under den grundläggande utbildningen.~~

Tukitoimien vaikuttavuutta arvioidaan opintojen kuluessa ja tarvittaessa tukea vahvistetaan tai vähennetään. Erityisopetuksesta on myös mahdollista luopua ja tuki lakkauttaa, mikäli tuen tarvetta ei enää ole. Tällöin lakkauttamisesta tehdään hallintopäätös.

Stödåtgärdernas inverkan ska bedömas under gymnasiestudierna och vid behov ska stödet ökas eller minskas. Det är även möjligt att avstå från specialundervisningen och dra in stödet, om den studerande inte längre behöver stöd. I det här fallet ska man fatta ett förvaltningsbeslut om indragningen av stödet.

4.2.3 Opiskelun poikkeava järjestäminen ja avustajapalvelut ja yksilölliset erityisjärjestelyt

4.2.3 Avvikande studiearrangemang och assistenttjänster och individuella specialarrangemang

Lukiolain 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös oppimisen tukea tai erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen ei tarkoita poikkeamista lukiokoulutuksen oppimäärän tavoitteista, vaan sitä, että opiskelijan opiskelu oppimäärän tavoitteiden saavuttamiseksi voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja valtioneuvoston asetuksessa lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään sekä paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä. Ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Avvikande studiearrangemang i enlighet med 29 § i gymnasielagen kan också omfatta studerande som behöver stöd för lärande eller specialundervisning. Avvikande studiearrangemang innebär inte att man avviker från målen för gymnasieutbildningens lärokurs, utan att den studerandes studier för att uppnå målen för lärokursen delvis kan ordnas på annat sätt än vad som föreskrivs i gymnasielagen och statsrådets förordning om gymnasieutbildning samt i den lokala läroplanen. Studierna kan ordnas på ett avvikande sätt efter ansökan av den studerande eller med den studerandes samtycke. Avvikande arrangemang ska tillämpas endast till den del som det är nödvändigt. De avvikande arrangemangen ska antecknas i den studerandes individuella studieplan.

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Tukea tarvitsevalle opiskelijalle turvataan mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Arvioinnissa Osaamisen osoittamisessa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisääjän antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Opiskelijan tarpeiden mukaan Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä. Ylioppilaskokeiden mahdollisia erityisjärjestelyjä varten opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkintolautakunnalta.

Den studerandes arbete, lärande och kompetensutveckling ska bedömas på ett mångsidigt sätt. Möjligheten för en studerande som behöver stöd att visa sitt kunnande på olika sätt ska tryggas, till exempel i situationer där den studerande har svårigheter med att producera text. Olika sätt och tillfällen att visa kunnandet ska planeras utifrån den studerandes behov. Individuella arrangemang för visandet av kunnandet kan till exempel vara att den studerande får förlängd tid, att den studerande kan få sitta i ett avskilt rum, att man använder en större textfont eller att den studerande har möjlighet att använda en egen skärm. Man kan även använda sig av andra ändamålsenliga specialarrangemang utgående från den studerandes behov. För eventuella specialarrangemang i studentexamensproven ska den studerande handledas att skaffa nödvändiga utlåtanden och ansöka om specialarrangemang hos studentexamensnämnden.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan vammaispalvelulain tai muun lain mukaisia avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuoltopalvelujen ammattilaisten tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) 15 §:n ja 16 §:n mukaisesti.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Den studerande ska vid behov handledas att ansöka om assistenttjänster, särskilda hjälpmedel och andra tjänster i enlighet med lagen om funktionshindersservice och den övriga lagstiftningen. För att stödja den studerandes ork och välbefinnande kan man samarbeta med personalen inom studerandevårdstjänsterna eller vid behov med andra aktörer. Utöver specialundervisning och annat stöd för lärande har den studerande även rätt att få individuell studerandevård i enlighet med 15 och 16 § i lagen om elev- och studerandevård (1287/2013).

Den studerande ska få information om specialarrangemangen i studentexamensproven genast då hen inleder studierna i gymnasiet och därefter vid behov. Den studerande ska ha möjlighet att pröva på specialarrangemangen under gymnasiestudierna för att man ska kunna bedöma behovet av arrangemangen och hur de fungerar. Den studerande ska vid behov få hjälp med att skaffa nödvändiga utlåtanden och för att begära specialarrangemang för studentexamensproven.

4.2.4 Paikallisesti päätettävät asiat - 4.2.4 Frågor som avgörs på lokal nivå

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan oppimisen tuen ja erityisopetuksen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista, erityisopetuksesta ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien ja erityisopetuksen tarpeen arviointi
- tukitoimien ja erityisopetuksen kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- oppimisen tuen ja erityisopetuksen toteuttaminen
- tuen ja erityisopetuksen toteutumisen seuranta ja arviointi
- erityisopetuksen päätös
- opiskelijan ja huoltajan kuuleminen erityisopetuksen päätöksessä
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

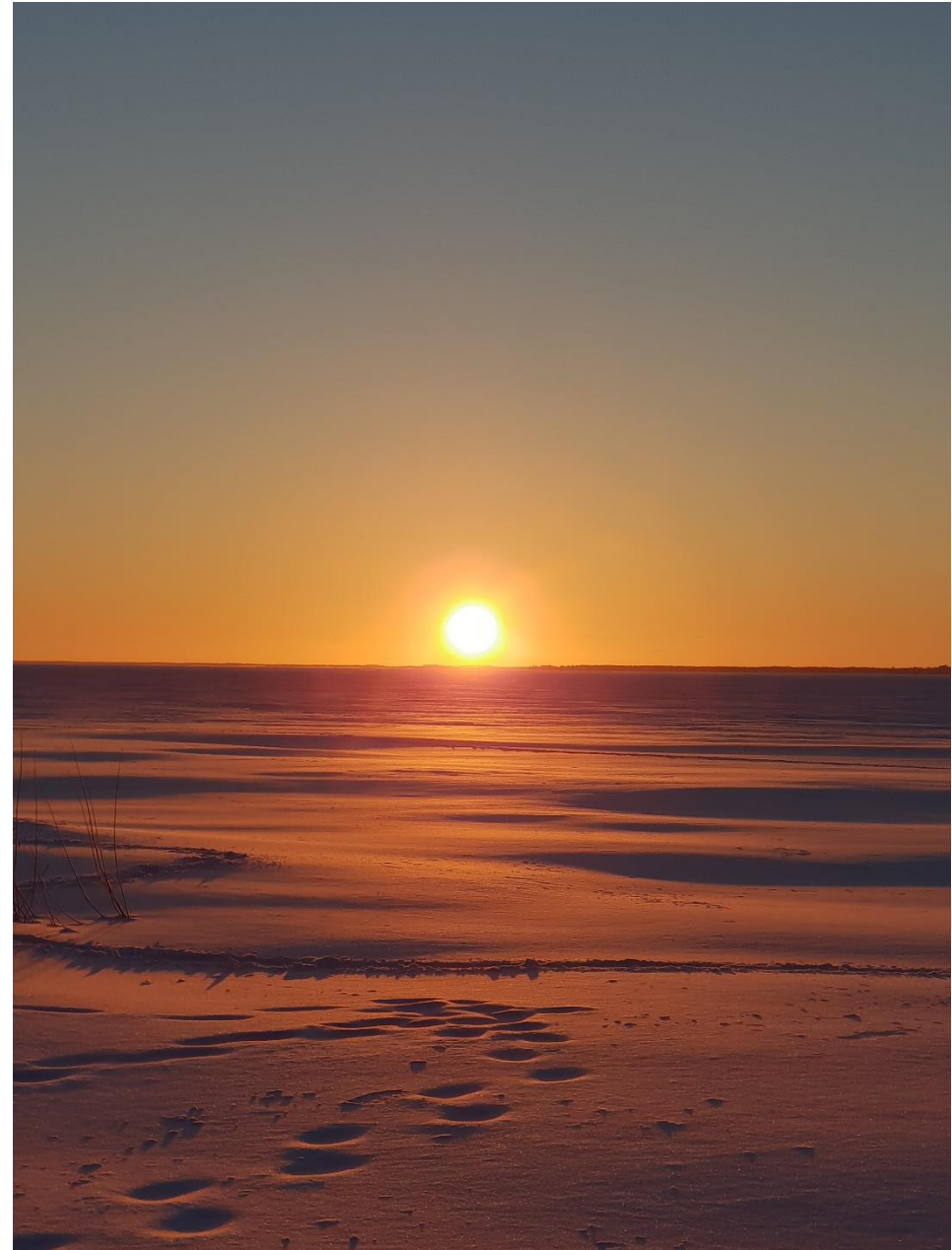
I den lokala läroplanen ska man besluta om och beskriva följande beträffande hur stödet för lärande och specialundervisningen ordnas i praktiken:

- hur de studerande och vårdnadshavarna informeras om stödåtgärder, specialundervisningen och rättigheterna som gäller dessa
- hur behovet av stödåtgärder och specialundervisning bedöms
- hur stödåtgärder och specialundervisningen antecknas i den individuella studieplanen
- hur stödet för lärande och specialundervisningen genomförs
- hur genomförandet av stödet och specialundervisningen följs upp och utvärderas
- beslutet om specialundervisning
- hur den studerande och vårdnadshavaren hörs i samband med att beslutet om specialundervisning fattas
- samarbetet och ansvars- och arbetsfördelningen när det gäller det som nämns ovan.

Kiitos. Tack.

- Tavoitteena tehdä yhdessä vielä vähän parempaa lukiokoulutusta.
- Hyvää kevään alkua!

- petri.lehikoinen@oph.fi
- @petrilehikoine2

Etukäteiskysymyksiä

- Miten tukiopetusvaatimus on huomioitu resurssissa ja opiskelijoiden/opettajien työjärjestyksessä? Tällä hetkellä monessa lukiossa pyörii pajoja tiettyyn aikaan, mutta jos on vaatimus yksilöllisestä tukiopetuksesta, ei riitä opettajien työaika sen antamiseen. Monesti lukiolaisilla on työjärjestys täynnä, tai "hyppytunnit" ovat eri aikaan kuin aineenopettajalla, jolloin aika on oltava viimeisen oppitunnin jälkeen. Tällaisia aikoja esim. itselläni on tällä hetkellä kolme. Yhtenä iltapäivänä on pajan pitämistä, yhtenä iltapäivänä on sidottua ys-aikaa.
- Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti esimerkiksi, jos kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamistavat suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Miten tätä voidaan käytännössä toteuttaa? Voiko kurssin esimerkiksi suorittaa pelkällä suullisella kuulustelulla? Kenelle tulee tarjota mahdollisuus vaihtoehtoisin osaamisen näyttötapoihin? Vaaditaanko taustalle diagnoosi vai onko se opettajien vastuulla arvioida tilanne?
- **Lukiolaki 21 § ([19.12.2024/801](#)) Opiskelijaksi ottamisen edellytykset**
Tämän lain mukaiseen koulutukseen voidaan ottaa opiskelijaksi henkilö, joka on suorittanut perusopetuksen oppimäärän tai sitä vastaavan aikaisemman oppimäärän taikka sellaisen ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden lukiokoulutusta vastaaviin opintoihin. Opiskelijaksi voidaan painavasta syystä ottaa myös henkilö, jolla **koulutuksen järjestäjä katsoo muutoin olevan riittävät edellytykset opinnoista suoriutumiseen**. Poiketen siitä, mitä hallintolain 45 §:n 2 momentissa säädetään, opiskelijaksi ottamista koskeva päätös tulee tällöin perustella. **Hakijaa ei voida ottaa opiskelijaksi, jos hänellä ei ole riittäviä valmiuksia opetuskielen suulliseen ja kirjalliseen käyttämiseen ja ymmärtämiseen.**

Etukäteiskysymyksiä

- Onko oppilashallintojärjestelmän toimittajien kanssa katsottu ohjelman toimivuutta lukion tuen suunnitelmien kirjaukseen?
- Millä konkreettisilla tukitoimilla heikkoja voidaan tukea matikassa ja kielissä?
- Onko lukiossa sallittua eriyttäminen alaspäin? Miten se käytännössä voidaan tehdä?
- Voiko lukiossa käyttää eriyttämisen menetelmänä painopistealueittain opiskelua eli määritellään kurssin läpipääsemisen kannalta keskeiset sisällöt ja painotetaan opiskelu niihin?
- Kirjataanko tukeen myös se, mitä opiskelijan on tehtävä kotona? Aika monesti törmään siihen, että ne, jotka eivät saa opintojaksoja läpi, ovat sellaisia, jotka eivät tee kotona kotitehtäviä, tutustu aiheeseen tai mm. katso opettajan vinkkaamia opetusvideoita. Samat opiskelijat voivat esim. tunnilla tehdä aivan jotain muuta kuin aiheeseen liittyvää (ja tästä syystä joudun lukiossakin vielä määräämään istumapaikan). Kyllä mielestäni opiskelijan vastuuta pitää jotenkin korostaa.
 - Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018 11 §: ...**Opintoihin kuuluu lisäksi niiden tavoitteiden ja sisällön kannalta tarpeellinen ja opiskelijan kannalta kohtuullinen määrä opiskelijan omatoimista työskentelyä.**